

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Markéta Kimlová
Název bakalářské práce: Vliv užitého transkripčního standardu na výslovnost
(The Impact of Transcription Standard on Pronunciation)
Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Vladislav Smolka, Ph.D.

I. Cíl práce a jeho naplnění:

1. Cíl práce byl stanoven a naplněn v souladu s tématem
2. Cíl práce byl naplněn s drobnými nedostatky
3. Cíl práce byl adekvátní, ale jen částečně naplněný
4. Stanovený cíl nebyl naplněn

II. Struktura práce:

1. Logická, jasná a přehledná
2. Přiměřená
3. Uspokojivá
4. Nevhodná

III. Práce s literaturou:

1. Výborná: zvoleny a použity vhodné prameny v patřičném rozsahu
2. Velmi dobrá práce s adekvátními prameny v patřičném rozsahu
3. Průměrná práce s literaturou
4. Slabá, chybná nebo nedostačující

IV. Formální stránka:

1. Odpovídá všem stanoveným požadavkům
2. Obsahuje drobné formální chyby
3. Nesplňuje některé zásadní požadavky
4. Nesplňuje většinu stanovených požadavků

VI. Jazyková úroveň práce:

1. Výborná
2. Velmi dobrá
3. Dobrá
4. Podprůměrná

VII. Náročnost zpracování tématu:

1. Velmi vysoká
2. Vysoká
3. Střední
4. Nízká

Vyjádření vedoucího bakalářské práce:

Česky psaná bakalářská práce zkoumá, zda forma transkripce užívaná při výuce angličtiny, tedy standardní transkripce IPA nebo její zjednodušená podoba, ovlivňuje úroveň výslovnostních dovedností studentů. Formou dotazníků zkoumá výslovnost jednotlivých slov u studentů osmiletého gymnázia a žáků základní školy s rozšířenou jazykovou výukou.

Úvodní teoretická část se zabývá historickými důvody existence různých výslovnostních variant v současné angličtině, oddělením anglického pravopisu od výslovnosti v důsledku hláskových změn, a zejména vysvětlením podstaty a vývoje fonetické transkripce jako specifické formy záznamu mluvené řeči.

Praktická část je založena na rozboru dat nashromážděných dotazníkovým průzkumem. Dotazníky obsahovaly jednak obecné otázky zaměřené na zjištění, zda byli studenti s transkripcí obeznámeni a jak ji využívají ve výuce, jednak na praktické úkoly, v nichž měli respondenti nejdříve rozpoznat slova přepsaná transkripcí, a poté několik vybraných slov transkribovat. Slovní zásoba byla vybrána tak, aby co by na daném stupni předpokládané znalosti angličtiny. Respondentů bylo celkem 103 (ne všichni však vyplnili dotazník ve všech položkách), a to ve dvou věkových skupinách, odpovídajících primě a tercii osmiletého gymnázia, tedy 6.a a 8. třídě ZŠ. Slova, která měli respondenti identifikovat na základě transkripce, byla volena tak, aby obsahovala potenciálně problematické znaky (*star, month, job, shopping a maths*), slova určená k transkripci byla *sunny, happy, only, special a juice*. Kvantitativní analýza odhalila, že v identifikaci slov na základě jejich transkripčního přepisu byli výrazně lepší studenti gymnázia, v přepisu slov do fonetické transkripce byly respondenti obou škol na srovnatelné úrovni, s mírně lepšími výsledky u žáků ZŠ. Paradoxně obě skupiny respondentů používají stejné učebnice, v nichž je užito transkripce podle standardu IPA (viz příloha 7).

Z analýzy odpovědí na obecné otázky v dotazníku vyplývá, že s výjimkou terciie sportovního gymnázia, respondenti pracují s transkripcí v hodinách angličtiny jen zřídka a většinou ji nepovažují za příliš důležitou.

Celkově lze říci, že základní otázka vyplývající z názvu práce, tedy zda užívaný transkripční standard ovlivňuje kvalitu výslovnosti, byla zodpovězena jen částečně. Důvodů je několik: především není v příkladech dodrženo důsledné odlišení obou forem přepisu, ve cvičení, kdy měli respondenti slova rozpoznat na základě transkripce a přepsat je standardním pravopisem, bylo užito kombinace standardních i nestandardních znaků. Metodicky správné by bylo, kdyby jedna skupina slov byla přepsána důsledně standardní transkripcí, a druhá zjednodušenou transkripcí, přičemž by obě skupiny slov byly stejně početné a za ideální situace obsahovaly stejné jevy. Teprve potom by kvantitativní vyhodnocení mohlo být průkazné. V neposlední řadě zvládnutí transkripce ještě nemusí průkazně znamenat skutečnou správnou výslovnost. Tu by bylo možno zjistit jedině z rozboru zvukových nahrávek, o nichž sice autorka píše v úvodu práce, ale v praxi je nerealizovala. Vzhledem k tomu, že se jedná o bakalářskou práci, lze absenci nahrávek tolerovat, ovšem zmínka o nich měla být z úvodu odstraněna.

Příležitostně se v práci vyskytují dílčí nedostatky různé povahy (čísla odkazují na stránku, kde se daný problém vyskytuje), např.:

21) samohlásky a dvojhlásky jsou uvedeny tak, jak je užívala Skaličková (1982), tedy odlišných od současné IPA

25) výčet zjednodušených znaků, zejména v oblasti samohlásek a dvojhásek, je neúplný; pro tento účel bylo možno využít popisu transkripčních znaků uvedených ve slovnících, které jsou ostatně uvedeny jako přílohy (Hais, Hodek 1997); tento slovník ovšem shodou okolností chybí v závěrečném seznamu literatury, stejně jako Wells 2008, a také požitá učebnice (Kilby and Barclay 2007). Slovníků, které využívají zjednodušenou transkripci, mohlo být více a podstatně podrobnější mělo být zejména zhodnocení zjednodušujících mechanismů a jejich možných následků.

44) Jazyk anglického shrnutí je místy poněkud kstrbatý a vyskytují se v něm chyby, např. v užívání členů a také některých vazeb: sloveso *devote* je sloveso tranzitivní a musí být následováno předmětem.

Přes tyto nedostatky je možno práci hodnotit jako přínosnou, protože se věnuje problematice mnohdy opomíjené ve výuce, a tato bakalářská práce tak může posloužit jako základ pro podrobnější výzkum

Práce splňuje základní požadavky kladené na tento typ prací, a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

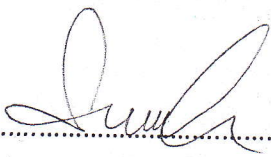
Navrhovaná známka: velmi dobře

Otázky k obhajobě:

Které znaky standardní fonetické transkripce IPA lze zjednodušit bez nebezpečí, že to bude mít záporný vliv na výslovnost žáků, a které je naopak nutno zachovat?

Lze z tohoto hlediska ve Vámi uvedených slovnících nalézt příklady nesystémových či nelogických řešení?

Pokud byste chtěla na tento svůj výzkum navázat v diplomové práci, na jaké oblasti byste se zaměřila a jak byste výzkum koncipovala?

Podpis vedoucího bakalářské práce: 

Datum: 20.5.2014